Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Hallitusohjelman vesiviljelyyn liittyvät kirjaukset

Kalankasvattajien kesäpäivät, 27.-28.8.2025
Kristiinankaupunki

Tausta

- Hallitusohjelmassa todetaan:
  - *Kotimaisen kalan kulutusta, saatavuutta ja vientiä lisätään keventämällä kalankasvatukseen liittyvää luvitusta ja sääntelyä. Jatketaan kotimaisen kalan edistämisohjelman ja vesiviljelystrategian toimeenpanoa. Kiertotaloutta hyödyntämällä vähennetään kalankasvatuksen ravinnepäästöjä.”*
  - *Nykyisin voi syntyä tilanteita, joissa investoinnin luvitus voi estyä, koska lupaharkinnassa ei huomioida mahdollisuutta vähentää esimerkiksi vesistöön syntyviä vaikutuksia muulla samaan vesistöön vaikuttavalla lisätoimenpiteellä. Hallitus selkeyttää lainsäädäntöä siten, että ympäristölupaharkinnassa voidaan rajatusti huomioida elinkeinonharjoittajan vapaaehtoisesti hakemuksessaan esittämät kompensaatiotoimet samaan haittaan samalla vaikutusalueella ja asettaa niitä koskevia lupaehtoja. Vapaaehtoista kompensaatiota voidaan käyttää lupaharkinnassa vähentämään vesistön kuormitusta luvan edellyttämällä tavalla.*

Lupakynnys

- Nykyään: *Kalankasvatus- tai kalanviljelylaitos, jossa käytetään vähintään 2 000 kg vuodessa kuivarehua tai sitä ravintoarvoltaan vastaava määrä muuta rehua taikka jossa kalan lisäkasvu on vähintään 2 000 kg vuodessa, taikka kooltaan vähintään 20 hehtaarin luonnonravintolammikko tai lammikkoryhmä.*
- Ehdotus: Kynnys esim. 50 kilon fosforipäästöä vuodessa, joka esim. verkkoallaslaitoksessa vastaisi runsaan 10 000 kilon vuotuista lisäkasvua.
- Ympäristöministeriö on tilannut Varsinais-Suomen ELY-keskukselta ympäristövaikutuksista selvityksen.
- Selvityksen tavoiteaikataulu on vuoden loppuun mennessä.

Pienimuotoisen toiminnan rekisteröinti

- Ympäristöministeriö selvittää voitaisiinko kiertovesiviljelyyn, jonka vedet puhdistetaan ympäristöluvan omaavassa laitoksessa soveltaa rekisteröintimenettelyä sekä siihen liittyvää sektorikohtaista asetusta.
- Tämä voisi koskea esim. koeluonteista toimintaa.

Luvan kesto

- Hakija voi ympäristölupahakemuksessaan esittää, hakeeko ympäristölupaa ensisijaisesti toistaiseksi voimassa olevaksi vai määräaikaista ympäristölupaa. Mikäli hakija hakee määräaikaista ympäristölupaa, hakija voi esittää haetun luvan toivotun keston.
- Jotta verkkoallaslaitoksen luvan edellyttämän toiminnan ylös ajamiseen ja investointien kuoletukseen jää riittävästi aikaa, määräaikaiset ympäristöluvat voisi olla perusteltua myöntää 12 vuodeksi.
- YM:n selvitettäväksi jäi, että onko lupahakemukseen ja -päätökseen perusteltua kirjata kestoksi 12 vuotta alkaen luvan lainvoimaiseksi tulon päivämäärästä.
  - Tämä ei ole mahdollista
  - Ehkä uusissa sijoituspaikoissa, joissa ei vielä toimintaa?

→ Menee AVI:n päätöksellä

Aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

- Ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisesti ”*lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että toimintaa voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle.*
- Luvan hakija voi hakemuksessaan pyytää, että toiminta voidaan aloittaa heti lupapäätöksen antamisen jälkeen niin, että esim. verkkoaltaat ja kehikot voidaan ankkuroida ja tuoda kaloja kasvatukseen lupapäätöksen mukaisesti.

⟶ Menee AVI:n päätöksellä

Päästöjen seuranta kolmivuotiskaudella

- Kalankasvatuksessa on myönnetty muutamia päästöperusteisia lupia. Normaalisti luvat ovat sidottu kasvatusmääriin tai rehun sisältämään typpeen ja fosforiin.
- Tällä hetkellä päästöraja on sidottu yhden vuoden aikana tapahtuvaan päästöön.
- Ympäristöluvan hakija voi hakea päästöjen valvontaa ja seurantaa kolmen vuoden liukuvan keskiarvon perusteella siten, että vuosikohtainen enimmäispoikkeus voisi olla enintään 20 prosenttia. Tämä antaisi joustoa esim. teurastusajankohdalle.

→ Menee AVI:n päätöksellä

Ympäristöluvan tarkennus

- Lainvoimaisen ympäristöluvan mukaista kalankasvatusta voidaan muuttaa pyynnöstä valvojan antaman lausunnon perusteella edellyttäen, että luvan keskeiset elementit päästöistä eivät muutu.
- Tämä koskee esim. PARAS-kiertovesilaitoksia, joiden tekniikan johdosta päästöt ovat pienentyneet. Kaloja voidaan kasvattaa enemmän samoilla päästörajoilla, jolloin lupaa ei ole tarvetta tästä syystä avata.

→ Ratkaisun tekee ELY

Kompensaatioselvitys

- Ympäristöministeriö on tilannut oikeudellisen selvityksen vesiin kohdistuvien vaikutusten kompensoinnista lupamenettelyssä SYKE:lta.
- Oikeudellinen selvitys on valmis.
- Ennen kuin lakimuutoksia voidaan tehdä, tulee vielä tehdä selvitys ympäristövaikutuksista.